

KARTA KURSU – Stosunki międzynarodowe – studia stacjonarne I stopnia

NAZWA	Współczesne systemy polityczne
NAZWA W J. ANG.	<i>Contemporary political systems</i>

KOD		PUNKTACJA ECTS	4
-----	--	----------------	---

KOORDYNATOR	Prof. dr hab. Katarzyna Sobolewska-Myślik	ZESPÓŁ DYDAKTYCZNY
-------------	---	--------------------

OPIS KURSU (Cele kształcenia)

Prezentacja (i przygotowanie do samodzielnego poznawania) pluralizmu rozwiązań instytucjonalnych, politycznych i ustrojowych współczesnych państw.
 Poznanie modelowych rozwiązań ustrojowych państw demokratycznych i niedemokratycznych oraz historycznych, społecznych i kulturowych determinant systemów politycznych wybranych państw.
 Przystwojenie terminologii przydatnej do charakteryzowania zakresu właściwości poszczególnych organów państwa, relacji wzajemnych poszczególnych władz, struktur i procedur parlamentarnych, struktury rządów, odpowiedzialności politycznej i konstytucyjnej władz państwowych.
 Wykształcenie i trenowanie umiejętności przygotowania i zaprezentowania *case study* oraz prowadzenia analizy porównawczej.
 Rozpoznanie źródeł wiedzy i wytrenowanie umiejętności aktualizowania danych dotyczących sceny politycznej wybranych państw oraz przygotowanie do krytycznej analizy i oceny materiałów prasowych.

WARUNKI WSTĘPNE

WIEDZA	Ma podstawową wiedzę z zakresu geografii politycznej Zna procesy historyczne rzutujące na polityczny kształt współczesnych państw Zna formy i typy państw, ich klasyfikacje (typologie) Ma ogólną wiedzę o organach państwa i ich funkcjach w systemie politycznym
UMIEJĘTNOŚCI	Rozróżnia i potrafi scharakteryzować typy reżimów politycznych Potrafi prawidłowo nazwać organy państwa, przyporządkować je do określonego typu władz, wyróżnić i opisać ich funkcje Potrafi umiejscowić konstytucję w systemie aktów prawa, scharakteryzować rodzaje konstytucji Potrafi znaleźć lekturę dotyczącą wybranego tematu
KURSY	Z modułu podstawowego – Geografia polityczna, Historia powszechna, Nauka o państwie i prawie

EFEKTY KSZTAŁCENIA

WIEDZA	Efekt kształcenia dla kursu	Efekt kształcenia dla kierunku
w1	Posiada uszczegółowioną wiedzę o modelach ustrojowych: prezydenckim, parlamentarno-gabinetowym, mieszanych (semiprezydenckim, kanclerskim), komitetowym, ich implementacji w systemach konstytucyjnych wybranych państw	K1_W02, K1_W04
w2	Zna i umie porównywać instytucje charakterystyczne dla systemów politycznych, w tym systemów organów	K1_W02

w3	państwa (parlamenty, rządy, głowy państw, sądownictwo, w tym sądownictwo konstytucyjne i procedury orzekania o odpowiedzialności konstytucyjnej) Rozumie historyczne, kulturowe, społeczne i gospodarcze determinanty współczesnych systemów politycznych	K1_W02, K1_W04
----	--	----------------

UMIEJĘTNOŚCI	Efekt kształcenia dla kursu	Efekt kształcenia dla kierunku
u1	Swobodnie operuje terminologią z zakresu kursu	K1_U03
u2	Potrafi scharakteryzować zasadę podziału władzy w odniesieniu do wybranych państw oraz kompetencje poszczególnych organów	K1_U02
u3	Potrafi dokonać analizy porównawczej rozwiązań konstytucyjnych w wybranych krajach	K1_U02
u4	Wykorzystuje wiedzę dotyczącą historii do rozumienia i prezentacji wybranego systemu politycznego	K1_U03

KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Efekt kształcenia dla kursu	Efekt kształcenia dla kierunku
k1	Jest przygotowany do krytycznego oceniania materiałów źródłowych, referowania zawartych w nich treści o artykułowania własnych poglądów	K1_K01
k2	Potrafi aktualizować wiedzę dotyczącą systemów politycznych, rozumie potrzebę stałego uzupełniania wiedzy	K1_K01
k3	Samodzielnie, terminowo realizuje założony cel naukowy	K1_K03

Studia stacjonarne

ORGANIZACJA							
FORMA ZAJĘĆ	WYKŁAD (W)	ZAJĘCIA W GRUPACH					
		A	K	L	S	P	EL
	30	15					

Studia niestacjonarne

ORGANIZACJA							
FORMA ZAJĘĆ	WYKŁAD (W)	ZAJĘCIA W GRUPACH					
		A	K	L	S	P	EL
	30						

OPIS METOD PROWADZONYCH ZAJĘĆ - studia stacjonarne

Wykład

Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem prezentacji w PowerPoincie

Ćwiczenia

Zajęcia z wykorzystaniem różnych form dyskusji

Zadania związane z analizą treści wybranych konstytucji i porównywaniem zawartych w nich rozwiązań

Zadania w grupach- identyfikacja państw i charakterystycznych dla nich rozwiązań ustrojowych na podstawie danych zawartych w materiałach przygotowanych przez prowadzącego (schematy układu władz, informacje o organach władzy i ich kompetencjach itp.)

OPIS METOD PROWADZONYCH ZAJĘĆ – studia niestacjonarne

Wykład

Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem prezentacji w PowerPoincie oraz elementami pracy grupowej- dyskusja.

FORMY SPRAWDZANIA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA – studia stacjonarne

	E-learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
w1		x						x				x	
w2		x						x				x	
w3		x											
u1		x						x				x	
u2		x						x				x	
u3		x											
u4		x											
k1		x						x					
k2		x						x					
k3												x	

FORMY SPRAWDZANIA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA – studia niestacjonarne

	E-learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
w1								x				x	
w2								x				x	
w3													
u1								x				x	
u2								x				x	
u3													
u4													
k1								x					
k2								x					

k3												x	
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--

OCENA	Na ocenę z ćwiczeń składają się - Obecność na zajęciach - Udział w zadaniach zespołowych Ocena bardzo dobra z ćwiczeń to 5 pkt dodatkowych do egzaminu Egzamin pisemny.
-------	--

UWAGI	Ocena z ćwiczeń db + i niższe nie kwalifikują do przyznania punktów do egzaminu Przepisanie oceny z kursu o tej samej nazwie tylko pod warunkiem ekwiwalentnej liczby godzin CNPS i liczby punktów ECTS oraz co najmniej oceny db
-------	---

TREŚCI MERYTORYCZNE (wykaz tematów)
1. Pojęcia: system polityczny, ustrój polityczny, organizacja polityczna społeczeństwa, przestrzeń społeczna i areny. System polityczny w ujęciu instytucjonalnym, relacjonalnym i funkcjonalnym. Historyczne uwarunkowanie ewolucji ustrojów państwowych, geneza wybranych instytucji politycznych. Współczesne źródła prawa konstytucyjnego. 2. Konstytucja jako najwyższy akt prawny. Rodzaje, charakterystyka ogólna 3. Determinanty systemów politycznych. Forma państwa a system polityczny. System partyjny a system polityczny. Typy reżimów politycznych. Zasady demokracji. Podział systemów ze względu na zasadę koncentracji lub podziału władzy. 4. Typy demokracji – pluralizm rozwiązań. Demokracja westminsterska a konsensualna. Konsensualizm a praktyka polityczna – system komitetowy (Szwajcaria) 5. Parlamente – bikameralizm i unikameralizm, struktury wewnętrzne, funkcje parlamentów. Współczesne uwarunkowania składu parlamentu, status deputowanego. 6. Mechanizmy decyzyjne w demokratycznych systemach politycznych. Przebieg procesów legislacyjnych. Lobbying we współczesnych parlamentach. 7. Rząd w systemie parlamentarno-gabinetowym, prezydenckim i semiprezydenckim – tworzenie i utrzymanie koalicji gabinetowych, współczesne koalicje gabinetowe w państwach Europy Zachodniej. Struktury rządów i funkcje. Determinanty pozycji premiera w gabinecie. Zagadnienia odpowiedzialności politycznej. Arena administracyjna. Modele administracji publicznej. Rola administracji w systemie politycznym. Zagadnienie neutralności politycznej urzędników. 8. Instytucja głowy państwa. Współczesne monarchie –wybrane przykłady, tradycyjne i funkcjonalne uzasadnienie monarchii. Pozycja ustrojowa prezydenta w różnych systemach politycznych, a mechanizmy odpowiedzialności konstytucyjnej. Partycypacja głowy państwa w procesie legislacyjnym. Zagadnienia kohabitacji. 9. Sądownictwo konstytucyjne – model europejski i model amerykański. Organizacja sądownictwa konstytucyjnego. Formy kontroli. Polityka orzecznictwa sądów konstytucyjnych. 10. Obywatelska kontrola procesu politycznego. Instytucja ombudsmana w wybranych państwach europejskich (model skandynawski a inne rozwiązania). Inne formy

obywatelskiej aktywności lub obywatelskiego nieposłuszeństwa.

11. Charakterystyka reżimu (systemu) parlamentowo-gabinetowego (Wielka Brytania, Włochy).
12. Charakterystyka reżimu (systemu) prezydenckiego (USA)
13. Systemy mieszane – reżim semiprezydencki (Francja V Republiki), model kanclerski (Niemcy)
14. Zagadnienia decentralizacji współczesnych państw. Federalizm jako teoria i praktyka demokratycznej decentralizacji. Model federalizmu w USA i w państwach europejskich. Socjopolityczny kontekst federalizmu belgijskiego. Funkcjonowanie regionów autonomicznych – przykład hiszpański.
15. Państwo a grupy interesów. Rodzaje grup interesów. Związki zawodowe, organizacje pracodawców w procesie politycznym. Polityka przetargów industrialnych (paradygmat korporacyjny a pluralistyczny).
16. Procesy demokratyzacji państw Europy Środkowej i Wschodniej w perspektywie historyczno-porównawczej (Rosja, Ukraina, Czechy, Słowacja, Węgry, Rumunia i Bułgaria, republiki nadbałtyckie). Konflikty socjopolityczne. Wzorce rywalizacji. Systemy wyborcze. Wzajemne stosunki między władzą ustawodawczą a wykonawczą – analiza rozwiązań konstytucyjnych i praktyki politycznej.
17. Współczesne modele państw autorytarnych. Ideologiczne i polityczne przesłanki autorytaryzmu. Paternalistyczne systemy polityczne. Dyktatury wojskowe. Teokratyczne systemy polityczne. Problemy modernizacji ekonomicznej.

WYKAZ LITERATURY PODSTAWOWEJ

P. Sarnecki, *Ustroje konstytucyjne państw współczesnych*, Warszawa 2013 lub
M. Żmigrodzki, B. Dziemidok-Olszewska, *Współczesne systemy polityczne*, Warszawa 2013
Ustrój Unii Europejskiej i ustroje państw członkowskich, p. red. P. Sarneckiego, Warszawa 2007
Serie:
Konstytucje : Wydawnictwo Sejmowe

WYKAZ LITERATURY UZUPEŁNIAJĄCEJ

M. Gulczyński, *Panorama systemów politycznych świata*, Warszawa 2004
Systemy polityczne państw Europy Środkowej i Wschodniej : pod red. Marka Barańskiego, Katowice 2005
A. Ławniczak, *Ustroje polityczne państw latynoamerykańskich*, Wrocław 2008
Systemy polityczne wybranych państw Bliskiego Wschodu, p. red. K. Czajkowskiej, A. Diawoł-Sitko, Warszawa 2012
Systemy rządów w perspektywie porównawczej, p. red. J. Szymanka, Warszawa 2015
Serie:
Systemy konstytucyjne wybranych państw : Wydawnictwo Sejmowe
Historia państw świata w XX wieku : Wydawnictwo Trio

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)		
Ilość godzin zajęć w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Konsultacje indywidualne	1
	Uczestnictwo w egzaminie/zaliczeniu	4
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	30
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu	20
Ogółem bilans czasu pracy		100
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4

Studia niestacjonarne

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)		
Ilość godzin zajęć w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	-
	Konsultacje indywidualne	3
	Uczestnictwo w egzaminie/zaliczeniu	2
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	35
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu	30
Ogółem bilans czasu pracy		100
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4